

Jaarverslag 2002

Amsterdam, april 2003

Theaterwerk NL is de landelijke organisatie voor de ontwikkeling en de ondersteuning van het amateurtheater in Nederland. Het wordt gefinancierd door het ministerie van OCenW.

inhoud

- 6 voorwoord
- 7 overzicht activiteiten
- 9 inleiding**
- 10 samenwerking
- 11 landelijke ontwikkeling
- 13 activiteiten**
- 14 debatteren in drie theaterwerksessies
- 18 theaterwerkplaatsen
- 23 culturele diversiteit
- 27 kinder- en jongerentheater
- 32 artistieke ontwikkeling en kaderopleiding
- 39 samenwerkingsverbanden
- 42 Theatervierdaagse
- 46 Landelijk Circuit
- 48 profilering amateurtheater
- 50 versterking structuur
- 51 de organisatie**
- 52 bestuur
- 52 medewerkers
- 53 website

Voorwoord

Theaterwerk NL is de organisatie voor ontwikkeling en ondersteuning van het amateurtheater in Nederland en wordt gesubsidieerd door het ministerie van OCenW. De ontwikkelingstaken en ondersteuningstaken die hij uitvoert zijn afhankelijk van inhoud en organisatie van bepaalde of onbepaalde tijd.

Theaterwerk NL acteert in het caleidoscopische landschap van het amateurtheater en voert werk uit met aandacht voor het bestaande en zorg voor de ontwikkelingen. Theaterwerk NL werkt voor en met anderen. De resultaten van de activiteiten over 2002 worden in dit jaarverslag op hoofdlijnen beschreven. Hoe goed we het doen is de vraag die organisaties en individuen voor wie we werkzaam zijn beantwoorden.

Theaterwerk NL stelt vast dat in zijn beleving positief wordt gereageerd op de effecten van onder andere de theaterwerkplaatsen, leerplanontwikkeling, jeugdtheater, cultureel diversiteit, het nieuwe landelijke tijdschrift en de nieuwe landelijke website. De publieksresultaten van het TheaterCircuit zijn nog onvoldoende maar de Theatervierdaagse, het landelijk festival amateurtheater heeft daarentegen inhoudelijk en wat betreft bezoekersaantallen een sterke ontwikkeling doorgemaakt.

Het amateurtheater biedt volop werk en het is een uitdaging voor de medewerkers van Theaterwerk NL voor en met het amateurtheater te werken.

overzicht activiteiten

onderwerp	activiteit	status
Beleidsontwikkeling	Debatten Brochure	afgerond ½ traject
Theaterwerkplaatsen	Arnhem Friesland Utrecht West-Friesland Amsterdam Zuidoost Limburg	1/3 traject 1/3 traject 1/3 traject ¼ traject 1/5 traject start
Culturele diversiteit	Programmering Coaching Netwerkopbouw Theater Marathon Who's afraid of... ? Theaterdromen worden werkelijkheid	start 1/3 traject ¼ traject ¼ traject afgerond afgerond
Kinder- en jongerentheater	De toekomst op de planken Ontmoetingsdag jts Presentatieboek jts Werkdocument jts Niet te kinderachtig	afgerond afgerond ½ traject ¼ traject 1/5 traject
Artistieke ontwikkeling	Noordoostenwind Leerplancommissie regie 2002 Leerplancommissie regie 2003 Leerplanontwikkeling scenografie pilot Beeld in zicht Overname inspectietaken Ontwikkeling waarderingskader Contacten professionele theateropleidingen	¼ traject afgerond start 4/5 traject afgerond afgerond start start
Informatie & communicatie	De theater nv www.theaternv.nl www.theaterwerk.nl De leperello	2 uitgaven voor 70% on line voor 80% on line ¼ traject
Repertoire	Repertoireadvieslijn 2002 Dag van de op maat geschreven eenakter	728 adviezen ¼ traject
Theatervierdaagse 2002		afgerond
Landelijk Circuit 2002		afgerond
Profilering amateurtheater	PAK brochure <i>Kunst om lief te hebben</i> Opendoek werkgroep master Dora van der Groen jeugdworkshop Namen eenakterwerkweekend AITA/IATA CEC congres 2002 Artistiek beleid	afgerond afgerond afgerond afgerond afgerond ½ traject
Versterking structuur	Project NHCA Klassieker op maat Internet Dionysia	40 % ¼ traject 1/6 traject

Inleiding

Theaterwerk NL werkt.

Theaterwerk NL heeft vanaf het begin van zijn bestaan het werkveld opgezocht. Theaternetwerkers gingen de regio's in, verspreid over het land werden debatten gevoerd, er werd landelijk onderzoek gedaan naar culturele diversiteit, naar jeugdtheaterscholen en naar kleine theaters, het landelijk festival en het landelijk circuit werden met betrokkenen geëvalueerd. Tegelijkertijd werden ontwikkelingsprojecten verspreid over het land uitgezet en kwamen samenwerkingsafspraken tot stand met individuen, organisaties en ondersteuningsinstellingen. Dit heeft zich vertaald in activiteiten, publicaties en bijeenkomsten.

Theaterwerk NL verschijnt op de vloer, kent de praktijk, reageert en weet wat er in en rondom het amateurtheater verspreid over het land gaande is. Activiteiten worden ondersteund en uitgevoerd. Van vele kanten krijgt Theaterwerk NL positieve geluiden te horen. Dit doet het team van Theaterwerk NL goed. Het geeft aan dat Theaterwerk NL een onderdeel is van de amateurtheaterpraktijk en dat Theaterwerk NL het amateurtheater weet te vinden en omgekeerd. In dit geval doelen we niet op alle spelers die actief zijn in de sector, maar vooral op de vele verschillende individuen en organisaties die met en voor de spelers werken, vrijwillig of professioneel. Dat is de doelgroep van Theaterwerk NL. Zij werken als provinciaal theaterconsulent of lokaal regisseur, als productie leider of voorzitter van een koepelorganisatie, als scenograaf of als voorzitter van een leescommissie, als programmeur van een klein theater of bestuurder van een zelforganisatie voor Turkse jongeren, als artistiek leider van een productiehuis of als coördinator van een jeugdtheaterschool. Theaterwerk NL biedt deze mensen structureel producten en diensten op het gebied van informatie, onderzoek en belangenbehartiging. Tevens steunt het hen op het gebied van artistieke en organisatorische ontwikkelingen ten aanzien van het amateurtheater.

Theaterwerk NL constateert dat de theaternetwerkers in de loop van het jaar steeds meer worden aangesproken op hun inhoudelijke specialisatie. Naast de specialisatie culturele diversiteit, die in 2001 direct geprofileerd is door Hasan Çakmak, zijn in 2002 de volgende inhoudelijke specialisaties door de theaternetwerkers in het veld geïntroduceerd: kinder- en jongerentheater, theaterwerkplaatsen en artistieke ontwikkeling.

De betreffende medewerkers worden steeds intensiever bevraagd op hun specialistische kennis. De werkzaamheden die hieruit voortvloeien vragen steeds meer aandacht. Dit heeft tot gevolg dat bij de afhandeling van de algemene vragen door de theaternetwerkers prioriteiten worden gemaakt ten aanzien van advisering, bemiddeling en uitvoering.

samenwerking

Theaterwerk NL kiest voor samenwerking met organisaties en personen die op lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk niveau een rol vervullen in de ontwikkeling en de ondersteuning van het amateurtheater. Theaterwerk NL ontwikkelt producten en activiteiten op grond van de kwaliteit en de diversiteit van de vragen uit de praktijk.

De productiviteit van de samenwerking met diverse partners is terug te vinden in producten en activiteiten die in 2002 werden gerealiseerd.

In het verslagjaar zijn de volgende producten in samenwerking met derden gerealiseerd:

- de theater nv, het landelijk tijdschrift – uitgave vanaf september 2002 met de Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater (NVA);
- www.theaternv.nl, de landelijke website – on line vanaf september 2002 met de NVA;
- de repertoireadvieslijn – actief vanaf januari 2001 met de NVA;
- het nieuwe leerplan regie – bijstelling vanaf januari 2002, met hoofddocenten regie;
- eindtoetsen middenkaderopleiding – vanaf januari 2002 met regionale en provinciale organisaties;
- module beeld in zicht – beschrijving van januari tot en met oktober 2002, met hoofddocenten scenografie;
- werkdocumenten jeugdtheaterscholen – ontwikkeling vanaf september 2002, met de verschillende jeugdtheaterscholen;
- boek jeugdtheaterscholen – ontwikkeling vanaf september, met de verschillende jeugdtheaterscholen.

De activiteiten die Theaterwerk NL uitvoert dankzij medewerking en investeringen van andere partners zijn:

- de theaterwerkplaatsen – met kleine theaters, koepels, Centra voor de Kunsten, provinciale centra;
- de jeugdtheaterdagen – met jeugdtheaterscholen en Kunstconnectie;
- de theaterwerksessies – met theaters en NVA;
- de theatervierdaagse – met NVA, Stichting Kunst & Cultuur Gelderland, Stichting Beeldende Amateurkunst, AVES, theaters, IFAT, kunstvakopleidingen;
- het Landelijk Circuit – met kleine theaters, provinciale centra;
- de Theater Marathon – met Netwerk CS, The Phenix Foundation;
- programmering cultureel divers theater – theaterwerkplaatsen, kleine theaters;
- internationale activiteiten – vanaf januari 2001, met NVA, Opendoek en IATA;
- Noordoostenwind – met provinciale koepels en provinciale instellingen.

Eind 2002 is de samenwerking met meerdere partners productief. Dit is mogelijk omdat een wederzijds vertrouwen is opgebouwd vanuit het besef dat ieder vanuit een andere positie werkt aan de ondersteuning en ontwikkeling van het amateurtheater.

landelijke ontwikkelingen

Theaterwerk NL is lid van het Platform voor Amateurkunst (PAK)¹. De ontwikkeling van het PAK zet zich in 2002 duidelijk door. De samenwerking en gezamenlijke visieontwikkeling heeft eind 2002 geleid tot de productie van een gezamenlijke nota: *Kunst om lief te hebben*. Deze nota schetst het kader van waaruit algemeen beleid voor de amateurkunst ontwikkeld dient te worden.

Met Kunstconnectie worden op het gebied van jeugdtheater afspraken gemaakt om tot een goede afstemming voor de uitvoering van diverse taken te komen. Beide organisaties informeren elkaar op dit beleidsterrein. Theaterwerk NL neemt het voortouw ten aanzien van de ondersteuning en de ontwikkeling van de jeugdtheaterscholen in Nederland.

¹ De bij het Platform voor Amateurkunst aangesloten instellingen zijn: LCA, het Landelijk Centrum voor Amateurdans, Stichting Beeldende Amateurkunst (SBA), Theaterwerk NL en Unisono.

Met de kunstvakopleidingen theater is overleg gestart. Zij participeren in de Theatervierdaagse, het landelijk festival amateurtheater. Door middel van studiedagen wordt actief een relatie gelegd tussen de studenten van de opleidingen en het kader dat in het amateurtheater werkzaam is.

De overname van voormalige inspectietaken KV/AK is per 1 januari 2002 een feit. In samenwerking met het PAK zijn procedures ontwikkeld om de voormalige taken van de inspectie KV/AK uit te voeren. Het PAK is verantwoordelijk voor de vaststelling en erkenning van de raamleerplannen en het beoordelen van de kwaliteit van de afstuderende middenkaderregisseurs.

Theaterwerk NL is verantwoordelijk voor de uitvoering van de ontwikkeling, innovatie, bijstelling en toetsing die aan de middenkaderopleidingen op het gebied van theater verbonden zijn. Robbert Baars, met specialisatie inhoudelijke ontwikkeling, stuurt dit vanuit Theaterwerk NL aan.

Theaterwerk NL werkt.

Activiteiten

debatteren in drie theaterwerksessies

Theaterwerk NL heeft in 2002 een nieuwe serie debatten ontwikkeld waarin de ambitie van de makers en de ambitie van de ondersteuning door de overheid ten aanzien van het amateurtheater centraal stonden.

Tijdens de in 2001 gehouden debatten constateerde Theaterwerk NL dat de diversiteit en omvang van het amateurtheater veel groter is dan tot voor kort werd aangenomen. Ontwikkelingen in het amateurtheater volgen elkaar in hoog tempo op. Vele nieuwe groepen en organisatievormen, met makers vanuit diverse achtergronden en inzichten, dragen bij aan de bestaande kwaliteit en diversiteit.

Uit de debatten blijkt bovendien dat de plaatselijke en provinciale ondersteuning van het amateurtheater sterk afhankelijk is van aldaar gemaakte keuzes. Dit vormt een bedreiging voor het bestaan en de ontwikkeling van het amateurtheater.

Op grond van die bevindingen besluit Theaterwerk NL de noodzaak voor ondersteuning van het amateurtheater in drie verschillende theaterwerksessies aan de orde te stellen. Eén theaterwerksessie waarin de inhoudelijke ambitie centraal staat, één werksessie waarin de visie op ondersteuning wordt bekeken en een afsluitend debat waarin de ondersteuningsvragen van het amateurtheater worden geformuleerd.

theaterwerksessie Over de inhoud

In de eerste theaterwerksessie *Over de inhoud* worden de volgende vragen gesteld:

- bestaat er voldoende ambitie bij theatermakers om met amateurs te werken?
- hoe groot en sterk is de diversiteit van het amateurtheater?
- wat zijn de overeenkomstige ondersteuningsvragen van de theatermakers?
- wat zijn de verschillende ondersteuningsvragen van de theatermakers?

Negen verschillende theatermakers geven een presentatie van hun ambitie en hun werkwijze. De presentaties variëren van lezingen, videopresentaties tot het werken met spelers op de vloer.

De inleidingen worden verzorgd door:

- Josien de Graaf, artistiek leider van Jeugdtheaterhuis, Goes;
- Jetze Jansma, artistiek leider van jeugdtheaterschool Partoet uit Maastricht;
- Nita Liem, artistiek leider en oprichter van Don't hit mama uit Amsterdam;
- Piet van Eijkeren, middenkader regisseur uit Brabant;
- Frans Jan Snelders, regisseur bij theatergroep De Furie uit Utrecht;
- Fenna Besijn, regisseert diverse groepen in Groningen;
- Paula Bangels, werkt als regisseur bij de Paardenkathedraal in Utrecht;
- Aad Spee, regisseur in Noord-Holland;
- Yvonne Persoon, werkt als regisseur bij Staat in Arnhem.

De theaterwerksessie was bedoeld voor:

- provinciaal theaterconsulenten;
- theatercoördinatoren van Centra voor de Kunsten;
- artistiek leiders van amateur- en jeugdtheaterscholen;
- stafdocenten van theatervakopleidingen;
- coördinatoren van Theaterwerkplaatsen.

Aan de theaterwerksessie namen ongeveer 70 personen deel.

conclusies

Er is een grote groep ambitieuze theatermakers die willen werken met amateurs. Met de ambities van deze theatermakers zit het goed. Zij hebben voldoende inzet en ideeën. Ondanks de diversiteit van de makers, zijn de ondersteuningsvragen van allen nagenoeg hetzelfde.

Bij makers is behoefte aan primaire theaterfaciliteiten, aan goede honorering en aan goede werkplekken waar theatermakers elkaar ontmoeten.

werksessie Visie op ondersteuning

De tweede theaterwerksessie *Visie op ondersteuning* heeft een sterk informeel karakter. De ambities van gemeentelijke, provinciale en landelijke overheden met betrekking tot de ondersteuning van het amateurtheater staan centraal.

In verschillende blokken worden de beleidsvisies en beleidskeuzes voor de ondersteuning van het brede amateurtheaterveld en de ontwikkeling van subsidiebeleid voor het amateurtheater besproken.

De inleidingen worden verzorgd door:

- Ben Lansink, Theater De Engelenbak, Amsterdam;
- Bertine Beugels, voorzitter NVA;
- Michiel de Graef, bureaumedewerker Fonds Amateurkunst Podiumkunsten;
- Peter Stam, provinciaal theaterconsulent Limburg;
- Maud Breen, provinciaal theaterconsulent Overijssel;
- Gerard Kooistra, provinciaal theaterconsulent Noord-Holland;
- Lydia Jongmans, beleidsmedewerker Cultuur en Media van Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG);
- Reinier Weers, beleidsmedewerker gemeente Delft;
- Leo Benders, beleidsmedewerker provincie Limburg en voorlopig directeur van het nieuw op te richten Centrum voor Amateurkunst;
- Denise van der Burgh, beleidsmedewerker amateurkunst ministerie van OCenW;
- Appie Alferink, directeur ZIMIHC, provinciaal steunpunt voor amateurkunst, covoorzitter theaterwerkplaats Utrecht;
- Gerrit Stallinga, coördinator Parktheater en medecoördinator Theaterwerkplaats Arnhem;
- Wouter Daane, toneeladviseur/ coördinator Frats, Kunstwurk Friesland.

De werksessie was bedoeld voor:

- beleidsambtenaren voor cultuur op gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau;
- directeuren en theaterconsulenten van ondersteuningsinstellingen;
- directeuren en theatercoördinatoren van Centra voor de Kunsten;
- directeuren en coördinatoren van vakopleidingen theater;
- besturen van provinciale koepelorganisaties;
- directeuren van theaters.

Bij deze werksessie waren ongeveer 100 deelnemers aanwezig.

conclusies

Het amateurtheater is teveel naar binnen toegekeerd en communiceert te weinig met de overheden. Lokale overheden zijn in te geringe mate op de hoogte van de ondersteuningsvragen.

De wijze waarop het amateurtheater in Nederland door de provincies wordt ondersteund en de daaraan verbonden effecten zijn zeer verschillend.

Deelnemers aan het debat *De hoofdzonden tegen het amateurtheater*.

Het idee dat overheden over het amateurtheater hebben komt niet overeen met de werkelijkheid van dit moment. Dit geldt ten aanzien van kwaliteit, kwantiteit en diversiteit.

De belangenbehartiging van het amateurtheater door de NVA bestaat bij de gratie van zeer enthousiaste vrijwilligers.

debat de hoofdzonden tegen het amateurtheater

De derde bijeenkomst droeg de titel *De hoofdzonden tegen het amateurtheater* en had als uitgangspunt het formuleren van de ondersteuningsvragen van het amateurtheater. Samen met het veld, overheden en politiek wilde Theaterwerk NL vaststellen waarover we het met elkaar eens zijn en welke ondersteuningsvragen aan de overheden gesteld moeten worden.

Een aantal stellingen wordt het uitgangspunt van discussie. Onder leiding van Agnes Kant van de Socialistische Partij debatteren op 28 september 2002 ruim 120 betrokkenen. Iedere stelling wordt door iemand die bij het amateurtheater betrokken is ingeleid. Op grond van de inleiding wordt een discussie gevoerd die met een stemming over de stelling wordt afgesloten.

Voor de bijeenkomst van start gaat, wordt de gezamenlijke visie op het belang van het amateurtheater geformuleerd. De aanwezigen zijn het over het volgende unaniem eens:

het amateurtheater is een substantieel onderdeel van het Nederlandse theateraanbod en het dient vanuit dit belang gewaardeerd en ondersteund te worden.

De inleidingen/stellingen waren:

- *het amateurtheater wordt geminacht en genegeerd*, inleiding door Bertine Beugels;
- *het amateurtheater wordt beoordeeld als een economische en niet als een artistieke factor*, inleiding door Ernestine Comvalius;

- *repetitieruimte, podia en faciliteiten worden onthouden*, inleiding door Aad Spee;
- *artistieke scholing en begeleiding worden onthouden*, inleiding door Bruin Otten;
- *de productionele ondersteuning wordt onderschat*, inleiding door Herman Janssen.

conclusies

Sinds in de jaren 90 door de overheid de belangenbehartiging van het amateurtheater is losgekoppeld van de ontwikkeling en ondersteuning ten behoeve van datzelfde amateurtheater heeft de sector bestuurlijk aan kracht ingeboet. Structurele ondersteuning van het amateurtheater ontbreekt in veel gevallen. Het amateurtheater krijgt het moeilijker door groeiende commercialisering van de samenleving en steeds dwingender regelgeving van de overheid. Zowel in groepen als in koepels loopt het potentieel aan bestuurders terug, terwijl er behoefte is aan het invullen van een groter wordende verantwoordelijkheid. Het amateurtheater dient bestuurlijk een impuls te krijgen. Op plaatselijk, provinciaal en landelijk niveau moet het amateurtheater meer en duidelijk gehoord worden.

De ondersteuningsvragen die voortkomen uit de ambities van het veld worden gedragen door de uitkomsten van het debat. Dat betekent dat Theaterwerk NL en de NVA stappen moeten ondernemen om de ondersteuningsvragen direct onder de aandacht te brengen van de verschillende overheden.

De debatten zijn gevoerd en eind 2002 werkt Theaterwerk NL met de NVA aan de ontwikkeling van een handleiding/ werkdocument voor beleidsbepaling van overheden ten aanzien van de ondersteuning en ontwikkeling van het amateurtheater. Deze publicatie zal voor de zomer van 2003 worden uitgebracht.

theaterwerkplaatsen

In Arnhem, Leeuwarden en Utrecht ondersteunt Theaterwerk NL sinds eind 2001 voor een periode van drie jaar Theaterwerkplaatsprojecten door advisering en inzet van coördinatie.

In 2002 zijn in Amsterdam Zuidoost, West-Friesland (Noord-Holland) en Limburg drie nieuwe theaterwerkplaatsinitiatieven opgenomen als voorbeeldprojecten. Tevens is in 2002 de landelijke werkgroep 'ontwikkeling theaterwerkplaatsen' van start gegaan. Tijdens de tweede werksessie *Visie op ondersteuning* zijn de theaterwerkplaatsen gepresenteerd als een nieuwe impuls aan de ontwikkeling van het amateurtheater in Nederland.

Theaterwerkplaats Arnhem: Het Huis van Puck

Eind 2001 zijn de samenwerkingspartners van Het Huis van Puck gevonden, de projectplannen geformuleerd en de coördinatoren aangesteld. Voor Het Huis van Puck was 2002 het eerste actieve jaar. Het Huis van Puck is één van de voorbeeld theaterwerkplaatsprojecten die Theaterwerk NL voor drie jaar ondersteunt.

1. regio

Arnhem en omstreken: middelgrote stad en randgemeenten zoals Oosterbeek, Velp, Huissen en Elst

2. partners

- Parktheater
- Stichting Arnhems Amateurtoneel
- Stichting Muziek en Cultuur
- Gelders Centrum Amateurtheater
- De KOM-pagnie
- Centrum voor de Kunsten Het Domein
- Stichting voor Kunst & Cultuur Gelderland

Samenwerkingspartners op projectmatige basis

- ArtEz, Hogeschool voor de Kunsten Arnhem, afdeling Theater
- Stichting Osmose
- Theatergezelschappen Oostpool en Keesen en Co
- Theaterwerkplaats Generale Oost

3. doelstelling

Het uiteindelijke doel van Het Huis van Puck is in samenwerking met alle belanghebbenden een lokale voorziening creëren, waarbinnen de benodigde faciliteiten, scholingsmogelijkheden, ondersteuning en uitwisseling binnen het amateurtheater zijn gebundeld.

4. resultaten 2002

- marktonderzoek
- theatermarathon met workshops, theatrale forumdiscussie en masterclass
- beheer extra repetitieruimte
- website www.hethuisvanpuck.nl on line
- loketmedewerker voor vier uur in de week
- presentatie Het Huis van Puck tijdens de Theatervierdaagse, het landelijk festival amateurtheater
- werkplan 2002-2005
- projectmatige medefinanciers: gemeente Arnhem en provincie Gelderland

Henk Dassen en Gerrit Stallinga presenteren
Het Huis van Puck tijdens de Theatervierdaagse
in Arnhem.

Theaterwerkplaats Friesland: Frats

Frats is in 1999 ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen Friese amateurtheaterkoepels en de theaterafdeling van de provinciale ondersteuningsinstelling. In 2001 zijn de plannen geformuleerd om het samenwerkingsverband uit te breiden naar jeugd en professioneel theater, naar organisatorische en productionele ondersteuning en om het samenwerkingsverband te verstevigen. Frats wordt sinds eind 2001 voor een periode van drie jaar ondersteund door Theaterwerk NL als één van de voorbeeld Theaterwerkplaatsprojecten.

1. regio

Provincie Friesland: provincie met ruraal karakter

2. partners

- STAF	Stichting Amateurtoaniel Fryslân
- SSFT	Stichting Stimulearing Fryske Toanielskriuwerij
- StUFT	Stichting Utjouwerij Frysk Toaniel
- IFAT	It Frysk Amateur Toaniel
- Keunstwurk	de provinciale ondersteuningsinstelling
- 'n Meeuw	jeugdtheaterschool en productiehuis voor jongerentheater
- Tryater	professioneel theatergezelschap Friesland

3. doelstelling

Het realiseren van een volwaardige theaterwerkplaats op provinciaal niveau in Friesland en het leggen van een relatie tussen de ontwikkelingen in het amateurtheater, in het jeugdtheater en de kunsteducatie in het onderwijs.

4. resultaten 2002

- website www.frats.nl on line
- ondernemingsplan 2003-2007
- cultureel divers theaterproject 'Tussen de bergen en de zee'
- kindertheaterproject *Niet te kinderachtig*

Theaterwerkplaats Utrecht

De theaterwerkplaats Utrecht is 1 januari 2002 met twee coördinatoren van start gegaan als driejarig voorbeeldproject van Theaterwerk NL. Eind 2001 waren de plannen geformuleerd en was de samenwerkingsovereenkomst tussen de partners gesloten.

1. regio

Gemeente Utrecht: grootstedelijke regio

2. partners

- Utrechts Centrum voor de Kunsten
- Stichting Odeon, stedelijke koepel voor het amateurtheater
- Theaterbureau Zimihc, huis voor de amateurkunst

Samenwerkingspartners op projectmatige basis

- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, afdeling theater
- Stichts Centrum voor Amateurtheater provincie Utrecht
- Cultureel Centrum van de Universiteit Utrecht, Parnassos
- Utrechtse Theaters
- Utrechtse professionele gezelschappen
- Onderwijs- en welzijnsinstellingen

3. doelstelling

Een samenwerkingsverband ontwikkelen tussen bestaande instellingen en organisaties op het gebied van theater. Het creëren en coördineren van goede faciliteiten en informatievoorziening voor en ondersteuning en ontwikkeling van de Utrechtse (amateur)theatercultuur. Het zichtbaar maken en ontwikkelen van relaties tussen scholing/ productie, amateur/ professioneel, traditie/ experiment en spelen/ kijken.

4. resultaten 2002

- een theaterdag voor theatermakers en groepen over ambities, behoeften, knelpunten en acties
- theaterdag over de zakelijke kant van theater maken. In samenwerking met het Regionaal Opleidings Centrum (ROC), Huis aan de Werf, journalist Utrechts Nieuwsblad en het Prins Bernhard Cultuurfonds
- twee uitgaves van Theaternieuws, het blad met nieuws en artikelen over theater in Utrecht
- databank met groepen, makers, vormgevers, fondsen, scholingsinstellingen en faciliteiten
- Utrechts theater festival als gezamenlijk product
- meerjarenplan 2002-2004
- projectmatige medefinanciering door gemeente Utrecht en diverse fondsen

Theaterwerkplaats Amsterdam Zuidoost

Theaterwerk NL ondersteunt sinds 2002 Theater Krater bij de ontwikkeling van een theaterwerkplaats in Amsterdam Zuidoost. Voor Theaterwerk NL is Theaterwerkplaats Zuidoost het voorbeeld van een theaterwerkplaats in een cultureel diverse regio.

1. regio

Amsterdam, stadsdeel Zuidoost

2. partners

- Theater Krater
- Annette de Vries, adviseur culturele diversiteit in de kunsten

Potentiële partners

- Jeugdtheaterschool Zuidoost
- Circus Elleboog Zuidoost
- Theater De Engelenbak
- Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, afdeling Theater
- Das Arts
- Imagine IC
- Made in da Shade

3. doelstelling

Het doel van de Theaterwerkplaats Zuidoost is om, gesteund door een intensieve samenwerking met een aantal instellingen in Amsterdam Zuidoost en de centrale stad, in Zuidoost een structureel, bloeiend en cultureel divers amateurtheaterleven te scheppen.

4. resultaten 2002

- projectplan voor meerjarige periode
- activiteitenplan voor 2003
- marktonderzoek
- eerste samenwerkingspartners benaderd en toegezegd
- bestuur geformeerd
- projectmatige medefinanciering Fonds Amateurkunst Podiumkunsten

Theaterwerkplaats West-Friesland (Noord-Holland)

In Noord-Holland investeren Stichting De Kunst, de provinciale ondersteuningsinstelling en het Noord-Hollands Centrum voor Amateurtheater (NHCA) sinds 2001 in de versterking van de regionale theaterinfrastructuur. Vanaf 2002 ondersteunt Theaterwerk NL de Theaterwerkplaats West-Friesland, als projectvoorbeeld van een middelgrote gemeente, Hoorn, met een regionale uitstraling.

1. regio

West-Friesland met middelgrote gemeente Hoorn, provincie Noord-Holland

2. partners

- Productiehuis Het Gezelschap
- Theater Het Pakhuis
- Centrum voor de Kunsten, De Blauwe Schuit
- Schouwburg Het Park
- De Kunst, Centrum voor amateurkunst in Noord-Holland
- NHCA, Noord-Hollands Centrum voor Amateurtheater

3. doelstelling

Het samenwerkingsverband bekrachtigen tussen bestaande instellingen en organisaties op het gebied van theater. Het creëren en coördineren van goede faciliteiten en informatievoorziening voor en ondersteuning en ontwikkeling van de West-Friese (amateur)theatercultuur. Het zichtbaar maken en ontwikkelen van relaties tussen scholing/ productie, amateur/ professioneel, traditie/ experiment en spelen/ kijken.

4. resultaten 2002

- projectplan voor meerjarige periode
- activiteitenplan voor 2003
- marktonderzoek
- stuurgroep geformeerd
- coördinator aangesteld

Theaterwerkplaats Limburg: Naar Theater

Naar Theater is een voorbeeldproject waarin de relatie tussen professioneel theater en amateurtheater en de relatie tussen stad en provincie in een samenwerkingsverband wordt vormgegeven. Theaterwerk NL coacht het project.

1. regio

Gemeente Maastricht en provincie Limburg

2. partners

- Stichting Limburgse Federatie voor het Amateurtheater
- Theatergroep Het Woelige Baren
- Jeugdtheaterschool Partoet
- Theatergroep Honderd1punt
- Toneelacademie Maastricht
- Centrum voor Amateurkunst

3. doelstelling

Een theatervoorziening realiseren waarin genoemde organisaties hun theateractiviteiten uitvoeren en waar het samenwerkingsverband uitgroeit tot een dynamische werk- en theatercultuur. *Naar Theater* is de theatervoorziening waar amateurtheatermakers, afgestudeerden van de toneelacademie, professionals, beginnende theatergroepen, jeugdtheaterproducties, theaterprojecten en andere denkbare theaterinitiatieven ondersteuning en mogelijkheden tot ontwikkeling vinden.

4. resultaten 2002

- projectplan voor meerjarige periode
- samenwerkingsovereenkomst met partners

Landelijke werkgroep 'ontwikkeling theaterwerkplaatsen'

In 2002 is voor een periode van twee jaar de landelijke werkgroep 'ontwikkeling theaterwerkplaatsen' geïnstalleerd. De werkgroep bestaat uit coördinatoren en vertegenwoordigers van de verschillende theaterwerkplaatsprojecten. De werkgroep heeft als taak om vanuit de praktijk mee te denken en/ of te adviseren over de invulling van landelijk en gezamenlijk beleid voor de opbouw en ontwikkeling van theaterwerkplaatsen.

Resultaten 2002

Twee bijeenkomsten met als thema's de communicatie met overheden en de taakverdeling tussen de partners. Tijdens de bijeenkomsten stond ook de uitwisseling en de presentatie van ontwikkelingen centraal.

De uitgangspunten van theaterwerkplaatsen zijn geformuleerd.

culturele diversiteit

Om de culturele diversiteit in het amateurtheater te versterken heeft Theaterwerk NL in 2002 artistieke en organisatorische ondersteuning geboden en voorstellingen geprogrammeerd.

voorstelling Daar, waar de meisjes op het water zitten

1. regio

Arnhem

2. partners

- Persona Non Grata
- AKDD-ICOJ – Arnhemse Solidariteit Vereniging
- Marcel de Groen

3. doelstelling

De artistieke ontwikkeling van een startende cultureel diverse theatergroep ondersteunen.

4. resultaat

Gedurende de repetitieperiode zijn diverse malen de repetities bezocht. Gebaseerd op de vragen van de regisseur werden artistieke adviezen gegeven. Mede door deze adviezen is een voorstelling ontstaan met artistieke kwaliteit die een voorbeeldfunctie vervulde.

De voorstelling is in première gegaan tijdens de Theatervierdaagse in Arnhem. Daarna is de voorstelling geprogrammeerd in het Parktheater in Arnhem. De groep gaat volgend jaar door met een nieuw initiatief. Tevens is een samenwerking gestart tussen de groep en theaterwerkplaats Het Huis van Puck. Er is namelijk ook behoefte aan organisatorische en zakelijke ondersteuning.

organisatorische ondersteuning Theatergroep De Brug

1. regio

Alkmaar

2. partners

- De Muselaer
- RAST
- De Kunst

3. doelstelling

De groep door organisatorische ondersteuning verzelfstandigen door middel van het opzetten van een nieuwe organisatorische structuur.

4. resultaat

Er is een nieuwe cultureel diverse theatergroep gevormd. De initiatiefnemers geven dit vorm in een nieuwe stichting.

voorstelling Tussen de Bergen en de Zee

1. regio

Leeuwarden

2. partners

- Frats
- COS Fryslân
- Keunstwurk

3. resultaat

Tussen de Bergen en de Zee is de eerste multiculturele theaterproductie in Friesland met een cast van zowel Koerdische als Friese spelers. De voorstelling is in een klein landelijk circuit van theaters geprogrammeerd. Onder andere in de theaterwerkplaatsen van Arnhem en Utrecht. De tekst van de voorstelling is in boekvorm uitgegeven.

De theaters die de voorstelling hebben geprogrammeerd hebben extra inspanningen verricht voor het bereiken van een cultureel divers publiek. Tevens hebben zij een bijdrage geleverd voor de profilering van het cultureel diverse theater.

De initiatiefnemers zijn bezig om in het jaar 2003 een vervolgproject te ontwikkelen.

voorstelling Koning is Koning

1. regio

Apeldoorn

2. partners

- Theater Zonder Grens
- kleine theaters

3. doelstelling

programmering van cultureel divers amateurtheater

4. resultaat

De voorstelling Koning is Koning is met een cultureel diverse spelersgroep in première gegaan. De groep heeft verder buiten Apeldoorn een aantal voorstellingen gespeeld. Theater Zonder Grens gaat verder met een nieuw project. Door het programmeren van deze voorstelling in meerdere theaters, heeft de groep kansen gekregen voor artistieke ontwikkeling, promotie en regionale bekendheid.

Beeld uit de voorstelling Koning is Koning.

de Theater Marathon

1. regio

geheel Nederland

2. partners

- Netwerk CS
- Phenix Foundation
- Theaterconsulenten Theater Instituut Nederland
- kleine/middelgrote theaters

3. doelstelling

Stimulering van de programmering van cultureel divers theater. De ontwikkeling van cultureel diverse theatermakers is mede afhankelijk van de kansen die worden geboden om hun voorstellingen in het land te spelen.

4. resultaat

Het projectplan is met partners in 2002 ontwikkeld en de organisatie voor de activiteiten die in 2003 worden uitgevoerd is in gang gezet. In drie grote steden zal een theaterdag georganiseerd worden waarin de stimulering van de programmering van cultureel divers theater het thema is. Doelgroepen voor deze dagen zijn cultureel diverse theatermakers en programmeurs van kleine en middelgrote theaters.

publicaties

In 2002 zijn twee belangrijke publicaties verschenen op het gebied van cultureel divers theater, *Who's afraid of ...?* en *Theaterdromen worden werkelijkheid*.

Who's afraid of...?

Who's afraid of...? is een onderzoek naar culturele diversiteit in het amateurtheater in negen steden. In opdracht van Theaterwerk NL voerde Onderzoeksbureau Mieke de Wit een onderzoek uit om het netwerk van cultureel diverse theatermakers, -groepen en -organisaties in kaart te brengen. In het onderzoeksrapport worden ook de ervaringen over de beleidsomgeving van de theatermakers en organisaties opgetekend. Daarnaast wordt het beleid over culturele diversiteit in de negen onderzochte gemeenten besproken. Het netwerk van personen en organisaties en de beleidsomgeving van de theatermakers dat uit het onderzoek naar voren kwam is voor Theaterwerk NL van cruciaal belang om verder beleid op te ontwikkelen.

Het onderzoek *Who's afraid of...?*

Theaterdromen worden werkelijkheid

In 2002 werd de brochure *Theaterdromen worden werkelijkheid* gepresenteerd. Het is een brochure waarin makers en bestuurders antwoord vinden op de vraag: Wat moet ik doen om mijn theaterdromen werkelijkheid te laten worden? De brochure staat vol praktische tips over bijvoorbeeld het ontwikkelen van een artistiek plan, het leggen van de juiste contacten, het aanvragen van subsidies, het opzetten van een publiciteitscampagne en het maken van een tijdsplanning. Daarnaast bevat de brochure het verhaal van de Turks-Nederlandse theatergroep Stichting Galip Tiyazro Productie uit Rotterdam. Hun ervaringen en adviezen worden omlijst door lezenswaardige interviews met onder meer een theaterdirecteur, de directeur van een Turkstalig maandblad, een aantal spelers bij Galip en een beleidsmedewerker van de Rotterdamse Kunststichting.

Het onderzoek *Theaterdromen worden werkelijkheid*.

kinder- en jongerentheater

Het kinder- en jongerentheaterbeleid richt zich op ondersteuning en ontwikkeling van productie, scholing en internationalisering. In 2002 heeft de theaternetwerker met de specialiteit kinder- en jongerentheater zich gericht op artistieke en organisatorische ondersteuning, coaching van een regisseur bij het maken van een voorstelling voor internationaal publiek en op het programmeren van jongerentheatervoorstellingen tijdens de Theatervierdaagse. In 2002 is het onderzoek *De toekomst op de planken* gepresenteerd tijdens de eerste ontmoetingsdag voor jeugdtheaterscholen en is Theaterwerk NL begonnen met een onderzoek naar kindertheater en een presentatieboek van alle jeugdtheaterscholen.

ondersteuning eerste ontmoetingsdag voor jeugdtheaterscholen

Op 4 juni 2002 werd de eerste ontmoetingsdag voor jeugdtheaterscholen, *Jeugdtheaterscholen uit de kinderschoenen*, georganiseerd. In samenwerking met Jeugdtheater Hofplein werd het programma voor de dag in elkaar gezet. De thema's profileren en organiseren stonden deze dag centraal. De volgende zeven sprekers kwamen aan het woord:

- Carla van Driel, inhoudelijk coördinator docenten Jeugdtheater Hofplein;
- Paul van Engelen, docent methodiek en stagebegeleider Hogeschool voor de Kunsten, afdeling theater;
- Yvon Haan, coördinator Jeugdtheaterschool Zwolle;
- Theo Ham, directeur Jeugdtheaterschool Zuid-Holland, Gouda;
- Gerja Meima, theaternetwerker Theaterwerk NL;
- Klette de Rooij, docent vakdidactiek kunstvakopleiding ArtEz;
- Paul de Vries, Kunstconnectie.

Tevens werd het rapport *De toekomst op de planken* gepresenteerd, werden internationale jongerenfestivals besproken en werd dieper op de samenwerking tussen de jeugdtheaterscholen ingegaan.

Het was een inspirerende dag. De resultaten van de dag waren het instellen van twee werkgroepen voor het beschrijven van de organisatorische en inhoudelijke voorwaarden voor een jeugdtheaterschool en het vaststellen van een volgende ontmoetingsdag in 2003.

Louis Lemaire en Hilde Mulder in gesprek over de jeugdtheaterscholen.

personen van onder andere jeugdtheaterscholen, fondsen, centra voor de kunsten, amateurkunstinstituten,

Aad den Burger	Cees Remijn	Gert de Boer	Jan Smeets
Aad Wesseling	Cees van Gemert	Gert Schreuder	Jan van der Vring
Abdelmalek Zefri	Chaouki El Ofir	Gertrude Brijder	Jan van Gemert
Ad Overweel	Charles van Zanten	Giep Hagoort	Jan van Muilekom
Adem Kumcu	Co Vleeshouwer	Gitta op den Akker	Jasper Damsteegt
Adriana Jens	Cor Wiegand Bruss	Gudrun Beckmann	Jeroen Man
Agnès Haan	Cor Wijn	Gulnar YoldaS	Jeroen Schrijner
Albert Hoex	Cushla Brosnahan	Guus Boudestijn	Jessica Hinrichs
Alice Koot			Jetty van Kooy
Alied van der Meer	D. Soykan	Hanna Mulder-Asoma	Jetze Jansma
Aline de Jong	Daan Overeem	Hans Brans	Joan Simons
Alyze Bos	Daniela Moosmann	Hans Heijmans	Johan Brosens
Amar Ell-Ajjouri	Denise van der Burgh	Hans Meulenbelt	Joke de Wilde
Andreas Fleischmann	Dick Schut	Hans Schoen	Joke Elbers
Anette Trinks	Djillali Benabed	Hans Sissingh	Jolanda Kamphuis
Angela Verdurmen	Donald Wieringa	Hans Zimmer	Joost Horward
Anja Dirix	Doris Schweitzer	Harm van Ballegooijen	Joost Kuggeleijn
Anke Lieverdink		Harry Meijer	Joost Leopold
Anna Bilker	E.C.D. Drenth	Harry Piekema	Jos Spijkers
Annelies Heesakkers	Ed Soons	Hatice Hayta	Jos van de Born
Annelies Vethman	Ed Wagenmaker	Haydar Çakal	Josef Hollos
Anneliese Hanelt	Egmond Codfried	Heidi Troi	Josien de Graaf
Anne-Marie Troost	Els Hoonhout	Hein Ceelen	
Anne-Marie Vossen	Els van Maurik	Hella Hauger	K. Sukul
Annemiek Paulides	Elsbeth Rozenboom	Henk Dassen	Kace Missaoui
Annemieke Vervoort	Elzo Niemeijer	Henk Jansen	Kagwa Matasyo
Annet de Boer	Emil Heijkants	Henk Veenstra	Karen Klijnhout
Annet Lecomte	Emy Barendse	Henriette Mingoen	Karen-Else Sluizer
Annette de Vries	Erik Gerritsen	Herman van Keulen	Karlo Severdida
Anton Guiljam	Erik Laeven	Hester Mol	Kees Hardeman
Appie Alferink	Ernestine Comvalius	Hilde Mulder	Kees Kuipers
Arthur Gieles	Ester de Koning	Hildegard Draaijer	Kees van Leeuwen
Arthur Sonnen	Eva Bal	Houwart Dodemont	Kiek Haket
Astrid Valikahni	Eva Prins	Hubert Roza	Kiek Wishaupt
Augustinos Dos Santos	Eva Reekers	Hugo Weerens	Kirsten de Graaff
	Eva Wortman		Kirsten Prop
Bako Sorany		Ibrahim Yarar	Kirsten van den Hul
Bas van Domburg	Fenna Besijn	Iedje Hoonhout	Klaartje Rijkers
Bas Verspaget	Floor Loogman	Ilona Kevelham	Klaas Visser
Ben Cartens	Floor Viveen	Imke Breteler	Klaas Wielinga
Ben Hurkmans	Flora Verbrugge	Ina Westerveen	Klaus Hoffmann
Ben Lansink	Frank Groothof	Ineke Kemper	Klazien Fokker
Ben Smit	Frank Katoola	Ineke van den Horn	Koos Kregel
Benno van Leer	Frank Meiers	Ingeborg Wegter	Koos Smit
Beppie Holwerda	Frank Verhagen	Irene Eekhout	
Bernard Soenens	Frans Konings	Irene Jongbloets	Lambert Mutsaers
Bernd Ruping	Freek van Duijn	Irmgard Klaas	Leny Vos
Bertine Beugels	Frits van Achter		Leo Benders
Boumadian Jaghi	Froukje van Houten	Jaap Mulder	Leo Swinkels
Bruin Otten		Jackie Labordus	Leo Urgel
	Gabi den Droste	Jacques Giesbertz	Leo van Broekhoven
Carla van Driel	Gemma van Zeventer	Jacques Lemaire	Leo van der Herk
Carlo Scheldwacht	Gerard Kooistra	Jan Arendz	Leo van der Meer
Carolien Barmiento	Gerdo Zoon	Jan Jaap Knol	Lex Prinzen
Catherine Peters Sengers	Gerrit Stallinga	Jan Krijgsman	Liesbeth Feikema

overheden, culturele organisaties en theaterwerkplaatsen waar Theaterwerk NL mee samenwerkt

Lim Mei Hong	Norbert Rademacher	Rogier Tonaer	Willem Wasseaar
Lisia Pires	Norman de Palm	Ron Dodson	Willers den Dreu
Loek Sijbers		Ron Hollman	Willy Westerman
Louis Lemaire	Oeds Westerhof	Ron Lubbersen	Wim Agterberg
Lucia Claus	Özkan Gölpinar	Rose Thesing	Winston Scholsberg
Luuk Eisema		Rosemary de Windt	Woody Laurens
Lyda Tijssen	Patricia Restrepo	Rudi Agaatsz	Wopke Speertra
Lydia Jongmans	Patricia van Ballegooyen		Wouter Daane
	Paul de Vries	Sabine Oprins	
M. Gurkan	Paul Noppers	Salah Hassas	Youssef Gouriye
M. Kishoendajal	Paul Raterman	Sami Al Obeidi	Yvon Haan
Mado van den Berg	Paul Röttger	Sami Gathii	
Majid Choukri	Paul van der Drift	Servet Karatay	Z. Lindgreen
Maire Saure	Paul van Engelen	Shirley Louchahi-Ebecillio	
Maloemba Andersson	Paula Maris	Silvia Weening	
Manon Buwalda	Paula van Zijl	Simone Kratz	
Marc Handsaemen	Paulien Landman	Sjouke Wouda	
Marcel de Groen	Peet Houen	Soheila Najand	
Marcel Roijaards	Peet van Tilburg	Sophie Leferink	
Marcel Schmeits	Peter Germing	Stan Euler	
Marco Bentz van den Berg	Peter Grooten	Stephan Nortier	
Marga Grau	Peter Hanson	Steven Scholte	
Marga Kruijer	Peter Huppes	Su-Ying Tjin-Tsai	
Margriet Robberts	Peter Löhr	Suzanne Verboeket	
Maria van Bakelen	Peter Stam		
Marianne Narold	Peter van den Hurk	Tanja Jadnanansing	
Marie-Louise van Drunick	Peter van Engelen	Tarkan Koroglu	
Marit Oomer	Petra Blok	Thea Roding	
Marja Käss	Petra Koopman	Theo Ham	
Marjanka Frohlich	Pia van den Berg	Theo Heideman	
Marjolein Overdijk	Pierre Ballings	Theo Woudstra	
Marlies Hautvast	Piet Hagenaar	Thera Jonker	
Marlon Reina	Piet Nillessen	Thom Koot	
Martin Berendse	Piet Roorda	Thomas Hauger	
Martin Mens	Piet van Eerden	Tibor Solténszky	
Martin van Ginkel	Pieter Stellingwerf	Tineke Cleiren	
Mary Pearce	Pieter Vrijman	Tineke Feijen	
Mathijs Bakker		Toke van Oorsouw	
Maud Breen	Rafa Rosario	Tom Meerman	
Menno Hartenberg	Rafael Beaumont	Ton Brandsen	
Michiel de Graef	Rebecca van Leeuwen	Ton van Vlijmen	
Mieke Tolsma	Reinier Weers	Tonny Holtrust	
Mienk Dalffsen	Remko van Bork	Toon Kets	
Minou Otten	René Koenegras	Truusje Graste	
Miroslav Popovic	Rene Rosa		
Moniek van 't Westende	Resoul Saghir	Vedat Gultekin	
Myriam Cloosterman	Rianne Brouwers	Veronique Obrie	
Myron Martina	Ricardo Burgzorg	Villy Dal	
	Richard Gonlag	Virginia Olijveld	
Narish Parsan	Rien van der Veer	Vivian Lampe	
Natasja d'Armagnac	Rita Horst		
Nelko Nelkovski	Rob van Genegten	W.M. van Brest	
Niels van der Schaaff	Rob van Ree	Wies Rosenboom	
Nirav Christoph	Rob Weber	Wijbrand Schaap	
Nora Roozmond	Rodwin Balootje	Willem Rodenhuis	

ondersteuning organisatorische en inhoudelijke werkgroep

Tijdens de eerste ontmoetingsdag voor jeugdtheaterscholen hebben Lambert Mutsaers (Jeugdtheaterschool Zuid-Holland), Andreas Fleischmann (Jeugdtheaterschool Rabarber), Kees van Leeuwen (Jeugdtheaterschool Leiden) en Ietje Hoonhout (Jeugdtheaterschool Zuidoost) zich aangemeld voor de werkgroep organisatorisch. Samen met de theaternetwerker zijn zij verschillende keren bij elkaar gekomen om over de organisatorische voorwaarden voor het zijn van een jeugdtheaterschool te praten. Dit heeft geleid tot een werkdocument dat tijdens de tweede ontmoetingsdag in februari 2003 wordt besproken.

Theo Ham (Jeugdtheaterschool Zuid-Holland), Jetze Jansma (Jeugdtheaterschool Partoet), Rebecca van Leeuwen (Jeugdtheaterschool Rabarber), Ietje Hoonhout (Jeugdtheaterschool Zuidoost) en Bas van Domburg (Jeugdtheaterschool Oost Groningen) vormden de inhoudelijke werkgroep. Evenals de werkgroep organisatorisch zijn zij diverse keren bij elkaar gekomen om de inhoudelijke voorwaarden van een jeugdtheaterschool te bespreken. De uitkomsten van deze werkgroep zijn in een werkdocument vastgelegd en worden besproken tijdens de tweede ontmoetingsdag in februari 2003.

ondersteuning jeugdtheateractiviteiten in Overijssel

Bij de Centra voor de Kunsten in Overijssel die jeugdtheateractiviteiten aanbieden is ondersteuning geboden bij het bijscholen van docenten, bij de leerplangroep en bij het jeugdtheaterfestival van de provincie.

Het jeugdtheaterfestival krijgt in 2003 een vervolg en wordt momenteel door een aantal docenten inhoudelijk voorbereid. De leerplangroep heeft de inhoud van het raamleerplan geformuleerd en organiseert in maart 2003 een werkdag voor directies en docenten over het belang van leerplanontwikkeling.

coaching

Het Jeugdtheaterhuis uit Goes heeft in 2002 deelgenomen aan het Wereldkindertheaterfestival in Lingen, Duitsland. De theaternetwerker heeft Josien de Graaf, regisseur van de groep, gecoacht bij het maken van een voorstelling voor internationaal publiek.

programming

jongerentheatervoorstellingen op Theatervierdaagse

Tijdens de Theatervierdaagse stond de zondag in het teken van het jongerentheater. Vijf jongerentheatervoorstellingen uit Alkmaar, Arnhem, Gouda, Leeuwarden en Tiel hebben in Theater aan de Rijn hun voorstelling gespeeld. De voorstellingen waren achter elkaar geprogrammeerd als een marathon. De dag was uitverkocht en was een groot succes.

voorstellingen uit Oeganda en Singapore in Gouda

Bij Jeugdtheaterschool Zuid-Holland in Gouda zijn twee kindervoorstellingen uit Oeganda en Singapore gespeeld. Deze voorstellingen werden gespeeld voor de kinderen van de Jeugdtheaterschool Zuid-Holland. Daarna volgde een workshop Chinese opera voor de kinderen.

onderzoeken

Niet te kinderachtig

Niet te kinderachtig is de werktitel van het onderzoek van de zoektocht naar artistieke ontwikkeling van kindertheater. Het doel van dit onderzoek is de discussie op gang te brengen in Nederland over de mogelijkheden om met kinderen tot 12 jaar een artistiek theaterproduct te maken.

Voor dit onderzoek zijn interviews gehouden met Jackie Labordus (regisseur kindertoneel), Jaap Hammer (docent Centrum voor de Kunsten Leeuwarden), Eva Bal (De Kopergietery, Gent), Rita Horst (regisseur De Daltons), Marcel Roijaards (regisseur en schrijver bij Jeugdtheaterschool Rabarber), Flora Verbrugge (regisseur jeugdtheater Sonnevand) en Frank Groothof (maker en speler van jeugdtheater).

De uitgave van het onderzoek wordt verwacht in september 2003.

presentatieboek jeugdtheaterscholen

Het presentatieboek van de jeugdtheaterscholen bevat een overzicht van alle zelfstandige jeugdtheaterscholen en de jeugdtheaterscholen die onder een Centrum voor de Kunsten vallen. 48 scholen presenteren zich in het boek. Het boek moet de jeugdtheaterscholen met trots presenteren en laten zien dat zij een niet meer weg te denken sector zijn.

De uitgave van dit boek wordt verwacht in juni 2003.

publicaties

De toekomst op de planken

Op 4 juni 2002 is het onderzoeksrapport *De toekomst op de planken* gepresenteerd tijdens de eerste jeugdtheaterscholendag. *De toekomst op de planken* is een inventariserend onderzoek naar theatereducatie vóór en theaterproductie dóór kinderen en jongeren in Nederland. In de afgelopen 15 jaar zijn de mogelijkheden voor kinderen en jongeren om deel te nemen aan theatereducatie en theaterproductie met 88% toegenomen: jeugdtheaterscholen hebben 20.000

leerlingen, amateurtheatergroepen hebben jongerenafdelingen opgezet. Vele Centra voor de Kunsten hebben inmiddels theater voor kinderen en jongeren in het aanbod en professionele productiehuisen maken voorstellingen met jongeren. Uit het onderzoeksrapport ontwikkelt zich een werkbrochure waarin inhoudelijke en organisatorische voorwaarden om kwaliteit te leveren voor de jeugdtheaterscholen worden omschreven. Het onderzoek is tevens de aanzet geweest om een eerste stap te zetten naar de profilering en het vormen van de sector jeugdtheaterscholen.

Het onderzoek *De toekomst op de planken*.

artistieke ontwikkeling en kaderopleiding

ontwikkeling van een nieuwe regie en een nieuwe encenering

Het amateurtheaterveld kent een grote diversiteit aan ambities. Regisseurs richten zich in de regel op een artistiek doel en gaan uit van een concept dat aan het maakproces ten grondslag ligt. Het resultaat is dat de voorstellingen veelal voorspelbaar zijn, te weinig speelsheid bezitten en in te geringe mate het product zijn van de spelersgroep. Daarom zijn een aantal traditionele amateurtheatergroepen in de gelegenheid gesteld de komende periode in samenwerking met professionele regisseurs en vormgevers projecten uit te voeren die een nieuwe benadering voorstaan.

Spelers en regisseurs tijdens gezamenlijke bijeenkomst Noordoostenwind.

Noordoostenwind

1. regio

Friesland, Groningen, Overijssel en Drenthe

2. partners

– de provinciale ondersteuningsinstellingen

Keunstwurk in Friesland

Kunstencentrum Groningen

Kunst en Cultuur Overijssel

Kunst en Cultuur Drenthe

– toneelverenigingen

Toneelvereniging Nij Libben uit Jellum/Bears, Friesland

Rederijkerskamer Langewold uit Niekerk, Groningen

Rederijkerskamer Ons Genoegen uit Blokzijl, Overijssel

Toneelgroep E Poi uit Taarlo, Drenthe

- regisseurs
 - Froukje van Houten, Friesland
 - Fenna Besijn, Groningen
 - Yvon Haan, Overijssel
 - Jos Spijkers, Drenthe
- de provinciale koepelorganisaties

3. doelstelling

Het ontwikkelen van nieuwe regie- en ensceneringmethoden die de beleving van de speler in het reguliere amateurtheater centraal stellen en zullen leiden tot vernieuwende theaterproducties.

4. resultaat

- subsidies zijn toegezegd door het Prins Bernhard Cultuurfonds en het Fonds Amateurkunst Podiumkunsten
- afzonderlijke kennismaking met de groepen in de verschillende provincies
- gezamenlijke bijeenkomst en kennismaking als start van de repetitieperiode
- het verzamelen van materiaal via spelers en regisseurs voor het uitbrengen van hun bevindingen in boekvorm

middenkaderopleiding regie

In 2001 heeft de raamleerplancommissie de opdracht gekregen om het huidige raamleerplan te verruimen. In tien bijeenkomsten hebben zij hiermee een start gemaakt. Er is gewerkt aan een nieuwe inleiding en het opstellen van competenties en toetscriteria ter vervanging van de bestaande eindtermen.

De raamleerplancommissie bestond uit:

- Elsbeth Rozenboom van Stichting Kunst en Cultuur Gelderland;
- Hein Ceelen van het Centrum voor Amateurkunst Noord-Brabant;
- Frank Verhagen van Kunstgebouw Zuid-Holland;
- Bas Verspaget van ArtEz, Hogeschool voor de Kunsten Arnhem.

Op 14 november 2002 vond er een landelijke bijeenkomst plaats voor de coördinatoren en hoofddocenten van de provinciale kaderopleidingen. Hier werd een definitief fiat gegeven aan de voorstellen van de leerplancommissie. De Inspecteur van het Onderwijs Cultuureducatie was bij deze bijeenkomst niet aanwezig. Sinds 2002 houdt de Inspectie van het Onderwijs Cultuureducatie alleen toezicht op de uitvoering van de opleidingen.

Tijdens de bijeenkomst is een nieuwe leerplancommissie samengesteld. Deze gaat vanuit de nieuwe voorstellen het raamleerplan verder uitwerken. De leerplancommissie komt maandelijks bij elkaar.

Deze leerplancommissie bestaat uit:

- Anke Lieverdink, hoofddocent kaderopleiding bij Stichting Kunst en Cultuur Gelderland;
- Benno van Leer, theatermaker en tot september 2002 werkzaam bij De Kunst Noord-Holland;
- Peet Houen, docent aan de Toneelacademie Maastricht.

Namens Theaterwerk NL nemen Robbert Baars en Jos van Dijk plaats in de commissie.

1. regio

Nederland

2. partners

- de NVA en haar koepels
- de provinciale instellingen voor ondersteuning van het amateurtheater

3. doelstelling

Het scheppen van condities voor de uitvoering van de opleiding van regisseurs voor het amateurtheater.

4. resultaat

- overleg coördinatoren en hoofddocenten van de opleidingen theaterregisseur voor de amateurkunst
- instelling tweede leerplancommissie regie
- opdracht verdere actualisering raamleerplan

Platform voor Amateurkunst

PAK-commissie cultuureducatie

Er is een PAK-commissie samengesteld die toezicht gaat houden op de diverse raamleerplannen die binnen de amateurkunst worden ontwikkeld. Voor theater is Marcel de Groen werkzaam in deze commissie.

PAK-werkgroep waarderingskader amateurkunst

Een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende disciplines binnen de amateurkunst werken sinds september 2002 in overleg met de Inspectie van het Onderwijs Cultuureducatie aan een waarderingskader. Aan de hand van dit waarderingskader kan de Inspectie in de toekomst het toezicht op de uitvoering van het onderwijs van de kaderopleidingen controleren. Voor Theaterwerk NL heeft Robbert Baars in de werkgroep plaatsgenomen. De werkgroep komt maandelijks bij elkaar.

1. regio

Nederland

2. partners

- de bij het Platform voor Amateurkunst aangesloten instellingen
- Inspectie van het Onderwijs Cultuureducatie

3. doelstelling

Het scheppen van condities voor de goedkeuring en het toezicht op de uitvoering van de kaderopleidingen.

4. resultaat

- deelname aan commissie cultuureducatie
- deelname aan de werkgroep waarderingskader amateurkunst

project theatervormgeving

De projectgroep theatervormgeving is een samenwerkingsverband tussen de disciplines theater en dans. Voor de dans wordt onderzocht hoe theatervormgeving ook hier een plek kan krijgen binnen de opleidingsactiviteiten.

De projectgroep theatervormgeving bestaat uit:

- Gudrun Beckmann, docent theatergeschiedenis aan de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden
- Tineke Feijen van Stichting De Kunst uit Noord-Holland
- Angela Verdurmen, adviseur/ projectcoördinator Dans bij Stichting Kunst en Cultuur Gelderland
- Wies Rosenboom, directeur van het LCA, Landelijk Centrum voor Amateurdans
- Robbert Baars, Theaterwerk NL

Naar aanleiding van de resultaten van het project *P.S. Nu Jij* dat tijdens het Landelijk Festival Amateurtheater 2000 werd gepresenteerd is een module theatervormgeving en spel ontwikkeld met als titel *Beeld-in-Zicht*.

Beeld-in-Zicht is als pilotproject gestart bij Keunstwurk in Friesland en bij het Centrum voor Amateurkunsten Limburg. Ook bij Kunst en Cultuur Overijssel zal het pilotproject nog worden uitgevoerd.

De kaderopleidingen regie in Noord-Brabant, Groningen en Drenthe hebben zich voorgenomen de module in hun lesprogramma op te nemen. De Regiesalon van het Zeeuws Centrum voor Amateurtheater heeft belangstelling.

Module Beeld-in-Zicht.

Een module met betrekking tot de samenwerking tussen regisseur en theatervormgever *In Dialoog* is inmiddels in ontwikkeling.

1. regio

Friesland, Limburg en Overijssel

2. partners

- LCA, Landelijk Centrum voor Amateurdans
- De Kunst Noord-Holland
- Stichting Kunst en Cultuur Gelderland
- de provinciale instellingen voor ondersteuning van het amateurtheater in Friesland, Limburg en Overijssel

3. doelstelling

Het onder de aandacht brengen van de mogelijkheden van theatervormgeving voor de kaderopleiding regie.

4. resultaat

- pilotproject bij Keunstwurk in Friesland en CVA Limburg
- uitgave van de spelmodule Beeld-in-Zicht door Theaterwerk NL
- overname van het project door de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en het Centrum voor de Kunsten Roermond

pilot kaderopleiding theatervormgeving

Het tweede jaar van de opleiding theatervormgeving bij De Kunst in Noord-Holland is door de begeleidingscommissie van Theaterwerk NL geëvalueerd. Ook dit jaar heeft weer een samenwerkingsproject plaatsgevonden met de aankomende regisseurs van de kaderopleiding regie. Dit project is door de commissie bijgewoond en werd wederom als zeer inspirerend en succesvol ervaren.

In navolging van de competenties en toetscriteria voor de eindtoets van de kaderopleiding regie zijn ook voor de eindtoets theatervormgeving competenties en toetscriteria ontwikkeld, waarop de deelnemers in 2003 kunnen afstuderen.

De begeleidingscommissie bestaat uit:

- Tineke Feijen, De Kunst Alkmaar, tevens coördinator van de opleiding
- Gudrun Beckmann, docent Noordelijk Hogeschool Leeuwarden
- Pien Vrijhof, docent Theatervormgeving Rietveldacademie
- Robbert Baars, Theaterwerk NL

1. regio

Noord-Holland

2. partners

- De Kunst Noord-Holland
- Rietveldacademie in Amsterdam

3. doelstelling

Het ontwikkelen van een leerplan voor de kaderopleiding theatervormgeving ten behoeve van het amateurtheater.

organisatie eindtoetsen en certificering

Theaterwerk NL en het Platform voor Amateurkunst hebben taken overgenomen van de Inspectie van het Onderwijs Cultuureducatie. Theaterwerk NL

draagt de zorg voor het verwerken van de aanvragen voor de eindtoetsen, het aanstellen van gecommiteerden, het verzorgen van het certificaat en de verslagen.

1. regio

Nederland

2. partners

- de provinciale instellingen voor ondersteuning van het amateurtheater
- het Platform voor Amateurkunst
- de Inspectie van het Onderwijs Cultuureducatie

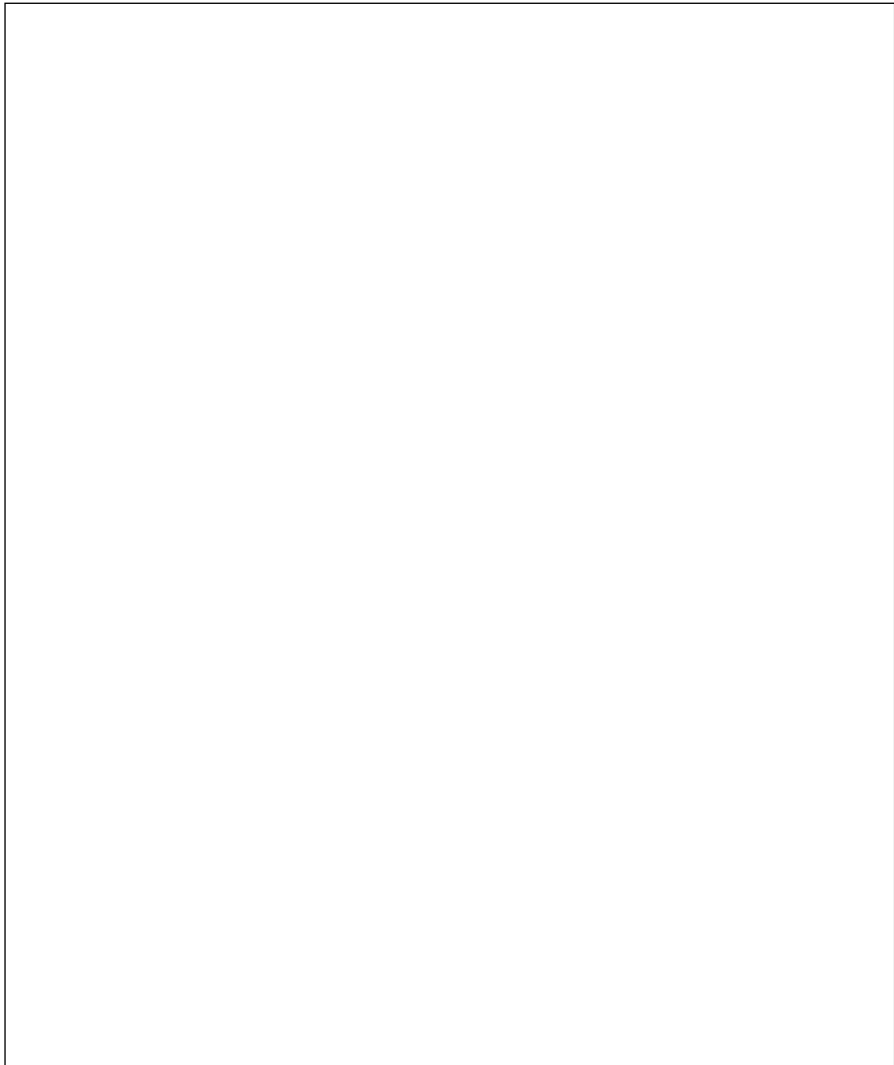
3. doel

Het goed laten verlopen van de eindtoetsen van de kaderopleidingen.

4. resultaat

- 22 kandidaten hebben hun eindtoets gedaan
- 21 kandidaten zijn geslaagd voor hun eindtoets
- Theaterwerk NL en het PAK hebben een nieuw certificaat ontwikkeld
- nieuwe gecommiteerden zijn aangetrokken en zijn door het PAK aangesteld
- er heeft een gesprek plaatsgevonden met de Inspecteur van het Onderwijs Cultuureducatie over het verloop van de eindtoetsen

Het nieuwe ontwerp voor het certificaat voor de opleiding tot regisseur.

samenwerkingsproject van de Stichting Beeldende Amateurkunst en Theaterwerk NL

Voor het samenwerkingsproject film en theater met de werktitel *leder dorp zijn eigen drama op de buis* is gezocht naar lokale omroepen, videoclubben en theaterverenigingen die aan het project mee willen doen. Zij kunnen kiezen voor een opname van een korte dramaproductie of voor een zogenaamde making-off.

35 lokale omroepen en filmclubs hebben belangstelling getoond. Verspreid over Nederland zullen 24 producties worden gerealiseerd.

Het Centrum voor Amateurkunst Noord-Brabant heeft inmiddels zijn medewerking toegezegd. Afhankelijk van subsidie bij diverse fondsen kan het project in 2003 van start gaan.

theater-op-maat

Met het Centrum voor de Kunsten H22 in Oosterhout en het Koorenhuis in Den Haag hebben gesprekken plaats gevonden over de ontwikkelingen van het aanbieden van kortlopende cursussen bij theaterverenigingen aan huis. De ontwikkeling hiervan zal verder worden gevolgd en uitgewerkt.

overleg professionele theateropleidingen

Tijdens de Theatervierdaagse in Arnhem heeft een succesvolle bijeenkomst plaatsgevonden waar docenten en studenten van de theateropleidingen van Hogescholen voor Kunsten uit Arnhem, Amsterdam, Maastricht en Utrecht hun visie en werkwijze met betrekking tot theater maken met amateurs hebben gepresenteerd. Aan het eind van de bijeenkomst vond er een discussie plaats. De samenwerking tussen de theateropleidingen en Theaterwerk NL zal de komende jaren worden voortgezet en uitgebouwd.

samenwerkingsverbanden

samenwerking met de NVA

Op het gebied van communicatie en informatie werkt Theaterwerk NL zelfstandig, maar in een aantal verschijningen wordt nauw samengewerkt met de NVA. Naast algemene pr, communicatie en informatie zijn de volgende specifieke producten te onderscheiden.

de theater nv

In augustus 2002 is het tijdschrift *de theater nv* geïntroduceerd. De theater nv is het landelijk tijdschrift voor makers en bestuurders die betrokken zijn bij het amateurtheater in Nederland. Het is de opvolger van het tijdschrift *de nv amateurtheater* dat uitgegeven werd door de NVA.

De theater nv heeft een professionele uitstraling, er is veel aandacht voor de beeld/tekst verhouding. Meer dan ooit richt het tijdschrift zich op het kader en de bestuurders. Het tijdschrift is door de achterban van de NVA met veel enthousiasme ontvangen en ook de relaties van Theaterwerk NL hebben positief gereageerd. Aansluitend op de introductie zijn ledenwerfacties ontwikkeld in samenwerking met de NVA en Heliomare Act One. Deze acties krijgen in 2003 een vervolg. De abonnementen nemen langzaam, maar gestaag toe.

Een groetenkaart met beeld van de theater nv en www.theaternv.nl.

www.theaternv.nl

www.theaternv.nl ging in september 2002 on line. Deze website is bedoeld voor iedereen die in het amateurtheater werkzaam is of interesse heeft in het amateurtheater. De website heeft als ondertitel *een schat aan informatie* gekregen. De website bevat informatie die gerubriceerd is in de volgende categorieën:

- actueel;
- spelen;
- maken;
- organiseren;
- activiteiten;
- repertoire.

Onder de categorie spelen zijn adressen te vinden van theatergroepen, theaterscholen en theaterwerkplaatsen. De categorie maken bevat persoonlijke gegevens van regisseurs, schrijvers, choreografen, componisten, technici, theatervormgevers, dramaturgen, grimeurs, fotografen, productieleders, verhuur en scholing.

In 2002 zijn mensen en organisaties aangeschreven met de vraag of zij met hun persoonsgegevens op de website geplaatst wilden worden. Ongeveer 500 mensen hebben op dit verzoek positief gereageerd.

De categorie organiseren bevat informatie die van belang is voor het besturen van een toneelvereniging. Onder deze categorie zijn voorbeeldcontracten, informatie over publiciteit voor een voorstelling en het aanvragen van een subsidie te vinden.

Onder activiteiten bevindt zich onder andere een kalender met amateurtheatervoorstellingen uit het hele land. Groepen kunnen hun voorstelling aanmelden, waarna de informatie in de kalender geplaatst wordt.

De knop repertoire licht een tipje van de sluier op van alle informatie die beschikbaar is bij de NVA-bibliotheek. Mensen kunnen zoeken op titel of op genre.

repertoireadvieslijn

Het repertoireadvies wordt aangeboden via de repertoireadvieslijn. Met behulp van een door de NVA ontwikkelde digitale catalogus geeft dramaturge Sabine Oprins repertoireadvies aan regisseurs, spelers en verenigingen.

De repertoireadvieslijn wordt niet door de provinciale steunfunctie-instellingen geleverd omdat de daartoe noodzakelijke aanwezigheid van een gespecialiseerde dramaturg en repertoirebibliotheek ontbreekt. De lijn is telefonisch bereikbaar op dinsdag, woensdag en donderdag van 10.30 uur tot 12.30 uur.

Vragen kunnen ook gesteld worden via e-mail of fax.

Vragen om repertoireadvies gaan meestal vergezeld van specifieke voorwaarden die worden bepaald door de omstandigheden en mogelijkheden van de groep.

Er is op dit moment veel vraag naar kinder- en jeugdtheater.

Kindertheaterstukken worden veel gezocht door volwassen groepen die ook voorstellingen voor kinderen willen spelen. Advisering omtrent stukken gespeeld door kinderen is lastig te geven omdat kwalitatief goed materiaal zeer beperkt is. Jeugdtoneelstukken worden vooral gevraagd door het middelbaar onderwijs. Zij zoeken vooral stukken met grote bezettingen en het liefst met muziek, zang en dans. Nog moeilijker te vinden zijn goede teksten voor senioren.

In 2002 zijn 728 adviesvragen gesteld. Deze zijn als volgt onder te delen:

– repertoireadvies ²	562
– dramaturgisch advies ³	51
– auteursrechten ⁴	18
– algemene zaken ⁵	97

Per aanvraag wordt geld gereserveerd voor het maken van inhoudsbeschrijvingen ten behoeve van de repertoirecatalogus. Van de 12.000 titels uit de bibliotheek zijn er ruim 2.300 beschreven.

Het kwalitatieve effect van de adviezen is moeilijk te meten, omdat nauwelijks gemeld wordt of een keuze gemaakt is en welke keuze gemaakt is.

Repertoireadviezen worden sinds begin 2002, tegen vergoeding, ook aan niet-leden gegeven.

samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

In samenwerking met de afdeling dramaschrijven van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht heeft Theaterwerk NL het project Schrijven met de HKU gestart. Schrijven met de HKU wil de expertise van aspirant-schrijvers/ schrij-

² Repertoireadvies – advies over bezetting, genre, duur, aankleding, decor, locatie en technische voorzieningen.

³ Dramaturgisch advies – advies naar aanleiding van vragen naar studiemateriaal, de inhoud van een stuk en de opvoeringstraditie van het stuk.

⁴ Auteursrechten – vragen met betrekking tot waar men de auteursrechten moet regelen, wat de tarieven zijn en wanneer sprake is van een bewerking.

⁵ Algemene zaken – vragen met betrekking tot informatie over de NVA, Theaterwerk NL, tarieven voor regisseurs en gebruik van muziek bij een voorstelling.

vers introduceren in het amateurtheater en vice versa het amateurtheater nieuwe impulsen geven.

Een onderdeel van dit project, *de dag van de op maat geschreven eenakter*, is in 2002 gerealiseerd. Op zaterdag 5 oktober 2002 zijn toneelschrijvers en theatergroepen uit de amateursector bij elkaar gekomen in Utrecht aan de HKU. Meer dan 25 verenigingen en 30 schrijvers hebben deze dag kennisgemaakt met elkaar. De dag had het karakter van een 'markt' waarbij de vraag en het aanbod tussen schrijvers en theatergroepen werden uitgewisseld. Het resultaat is dat er in 2003 een flink aantal nieuwe eenakters zullen worden opgevoerd. Zowel de verenigingen als de schrijvers hebben enthousiast gereageerd. In 2003 zal op 4 oktober een herhaling van dit evenement plaatsvinden. Tevens zijn er plannen ontwikkeld om afgestudeerde schrijvers te koppelen aan theatergroepen in het project *Klassieker op Maat*. Dit project wordt in 2003 verder uitgewerkt.

Deelnemers bezoeken de markt van *de dag van de op maat geschreven eenakter*.

samenwerking Amnesty International

In 2002 kwam het verzoek van Amnesty International of Theaterwerk NL mee wilde denken in de manier waarop de ondersteuning en de kwaliteit van de Amnesty theatergroepen een impuls zouden kunnen krijgen. In 2002 is gestart met een serie gesprekken. Naar aanleiding van die gesprekken is een enquête ontwikkeld door Amnesty International die in 2003 de basis zal zijn van een serie gesprekken met de theatergroepen zelf.

Theatervierdaagse

De Theatervierdaagse, het landelijk festival amateurtheater, werd gehouden van donderdag 26 tot en met zondag 29 september in Schouwborg Arnhem, Musis Sacrum, Parktheater, KAB Posttheater, Theater Het Hof en Theater aan de Rijn in Arnhem.

Het landelijk festival amateur theater kreeg in 2002 een geheel nieuwe opzet en een nieuwe naam, de Theatervierdaagse. Door deze nieuwe opzet vond het festival voor het eerst sinds 12 jaar niet in Amsterdam plaats.

De programmering van het landelijk festival kwam in samenwerking met andere organisaties tot stand. Dit zorgde voor een verdrievoudiging van het aantal activiteiten en een programmering die zich kenmerkte door herkenbare verschillende themadagen. De bezoekers hebben zich zeer positief uitgesproken over de diversiteit van het programma.

Het programma van de Theatervierdaagse bestond dit jaar uit 23 voorstellingen en 15 andere activiteiten. Met uitzondering van de zes genomineerde voorstellingen en de openingsvoorstelling waren alle voorstellingen en overige activiteiten geprogrammeerd rondom de volgende thema's:

- de relatie tussen professioneel en amateurtheater;
- het jubileum van de NVA;
- culturele diversiteit;
- profilering nieuwe toneelteksten;
- jongerentheater;
- theaterfotografie.

De thema's zorgden voor belangstelling van specifieke doelgroepen. Mensen kozen voor een dag waarop een voor hen interessant thema op het programma stond.

Het publiek tijdens de prijsuitreiking.

Voor de verbreding van de programmering is contact gezocht met lokale, regionale en landelijke organisaties die actief zijn op het gebied van theater. Meerdere van deze organisaties hebben een bijdrage geleverd aan het festival in de vorm van een voorstelling, presentatie, workshop of anderszins.

De Theatervierdaagse was daardoor ook het podium voor theaterwerkplaats Het Huis van Puck, het nieuwe cultureel diverse theaterinitiatief Persona Non Grata, Stichting AVES die een aantal nieuwe theaterteksten presenteerde, het SKCG en haar regisseursjury, Stichting InterArt, de NVA en de kunstvakopleidingen theater.

De samenwerking met de betrokken organisaties verliep goed. Uitgaande van de reacties van bezoekers is vastgesteld dat deze vorm van samenwerking een meerwaarde geeft aan het festival en vraagt om continuering en inhoudelijke uitwerking.

Door de brede programmering waarin vele thema's naar voren kwamen was de pers meer dan voorgaande jaren geïnteresseerd in het festival. Zeker op lokaal en regionaal niveau is Theaterwerk NL intensiever dan in het verleden benaderd door radioprogramma's en kranten. Door de landelijke media wordt nog te weinig ingespeeld op het festival. Vanaf 2003 moet specifiek beleid ontwikkeld worden om aandacht van deze zijde te kunnen krijgen.

de jury's

De vakjury van de Theatervierdaagse.

De genomineerde voorstellingen werden door twee jury's beoordeeld, een vakjury en een regisseursjury. De vakjury, bestaande uit Frances Sanders, Henk Jansen en Remco Melles, bepaalde welke voorstelling de Arend Hauer Theaterprijs ter waarde van € 5.000 uitgereikt zou krijgen. Zij kende deze prijs toe aan Speelgroep Facet met de voorstelling *De Presidentes* van Werner Schwab.

De regisseursjury bestond uit het regisseurs kernteam van de SKCG. Deze jury, bestaande uit Anke Boersma, Joos van Dooremalen, Ans van der Ham, Heleen Hennink, Herman Jansen, Nelleke Koetsier en Nel van Vliet, heeft op basis van consensus vier prijzen uitgereikt. Eén prijs voor de beste acteur, een prijs voor de beste actrice, een prijs voor de beste vormgeving en een prijs voor het 'theatraal beste moment' van het festival. Deze prijzen werden respectievelijk uitgereikt aan Wybe Koldijk van Frats, Titia Brassè van Speelgroep Facet, Huis van Karton van het Rotterdams Centrum voor Theater en de beginscène van StuK! door Productiegroep Jeugdtheaterschool Zuidoost.

De regisseursjury van de Theatervierdaagse.

Deze prijzen waren nieuw tijdens het festival en werden in combinatie met de goede argumentatie van de regiejury uitermate enthousiast ontvangen. De nieuwe prijzen bevestigen het gevoel dat zich meerdere winnaars tijdens het festival presenteren.

Een van de redenen om te zoeken naar een nieuwe opzet van het landelijk festival amateurtheater was de geringe betrokkenheid van het werkveld en het geringe aantal bezoekers. We mogen concluderen dat de nieuwe opzet ook in dat opzicht in 2002 aan de verwachtingen heeft voldaan. Tijdens de Theatervierdaagse 2002 heeft de organisatie in totaal 1.830 bezoekers geregistreerd. Dit is bijna twee keer zoveel als in 2001 toen 1011 bezoekers werden geteld.

Speelgroep Facet met de Arend Hauer Theaterprijs.

De ervaringen van het afgelopen jaar worden meegenomen om de opzet van de Theatervierdaagse verder uit te werken, want de Theatervierdaagse zal zich door een blijvende ontwikkeling in de toekomst moeten bewijzen als structureel noodzakelijke voorziening voor het amateurtheater.

De Theatervierdaagse vervult een podiumfunctie voor de profilering van kwaliteit en ontwikkeling in het schatrijk diverse amateurtheater.

Resultaatgegevens

Geprogrammeerde voorstellingen	23
Themadagen	culturele diversiteit jongerentheater NVA programma nieuwe toneelteksten theatervakopleidingen
Beoordeelde groepen	121
Selecteurs	9
Aantal toeschouwers	1.830
Overige activiteiten	6

Landelijk Circuit

Gedurende het jaar 2002 hebben zich in de organisatie van het Landelijk Circuit een aantal wijzigingen voorgedaan. Deze wijzigingen zijn bedoeld om effectiever en efficiënter te kunnen werken.

Theaterwerk NL heeft samenwerking gezocht met het LCA, Landelijk Centrum voor Amateurdans. Omdat het LCA voor de amateurdans een landelijk circuit voor dansvoorstellingen wilde ontwikkelen naar voorbeeld van het Landelijk Circuit hebben beide instellingen geïnventariseerd op welke aspecten organisatorische en inhoudelijke samenwerking productief en inspirerend zou kunnen zijn.

Dit heeft concreet geleid tot de aanstelling van een gezamenlijke projectleider vanaf juli 2002. Hiervoor is gekozen omdat voor beide circuits:

- veel overeenkomstige werkzaamheden worden uitgevoerd;
- veelal dezelfde contactpersonen worden benaderd;
- de provinciale instellingen voor amateurkunst partners zijn;
- het publieksbereik de primaire zorg is;
- afstemming van publiciteit positief kan werken;
- gezamenlijke programmering inhoudelijke impulsen kan geven.

Vanaf juli is door de nieuwe projectleider sterk geïnvesteerd in de opbouw van een goede relatie met het netwerk dat het Landelijk Circuit in de regio en provincie ondersteunt. Er zijn persoonlijke gesprekken gevoerd over de betekenis van het Landelijk Circuit en de mogelijkheden van betrokkenen om doelgroepen direct of via randprogrammering te interesseren voor de voorstellingen van het Landelijk Circuit. Dit heeft geleid tot een aantal nieuwe vormen van randprogrammering voor het voorjaar van 2003.

Bovendien is de uitwerking van een betere programmering aan de orde gesteld. Er is vastgesteld met de betrokken theaters dat de voorstellingen die in het kader van het Landelijk Circuit worden gespeeld niet willekeurig geprogrammeerd moeten worden. In dat geval blijft de publieke belangstelling te gering.

De flyer voor Wie.....ik? van De Geheime Goudvis. Voor elke voorstelling die in het Landelijk Circuit wordt opgenomen, wordt pr-materiaal ontworpen.

de theaters

De theaters die in 2002 voorstellingen hebben geprogrammeerd in het kader van het Landelijk Circuit waren:

- Theater Cultura in Ede
- Theater De Garage in Venlo
- Theater 't Hek van de Dam in Ekehaar
- Theater Imperium in Leiden
- Theater KC 138 in Sittard
- Theater Het Pakhuis in Hoorn
- Het Parktheater in Arnhem
- Het Prinsentheater in Groningen
- Het Steigertheater in Nijmegen

Resultaatgegevens

Gespeelde voorstellingen	34
Beoordeelde groepen	79
Selecteurs	9
Gemiddeld aantal toeschouwers	35
Randactiviteiten	6

De kwaliteit van de voorstellingen wordt positief beoordeeld. Wel wordt opgemerkt dat het aanbod vanuit het jongerentheater en het cultureel divers theater gering is. In samenwerking met kleine theaters die bij theaterwerkplaatsen betrokken zijn, moet hier meer aandacht aan worden gegeven. Dit is twee keer gebeurd in Utrecht en Arnhem en dit verdient een vervolg.

De publieke belangstelling blijft met 35 toeschouwers aan de lage kant. Het Landelijk Circuit moet met de veranderingen die de organisatie wil doorvoeren op het gebied van programmering, randprogrammering en benadering van doelgroepen in de komende twee seizoenen een groei zien te geven naar gemiddeld 50 toeschouwers.

profilering amateurtheater

samenwerking met Opendoek

Onder verantwoordelijkheid van Opendoek, de organisatie voor het amateurtheater in België, en van Theaterwerk NL functioneert de Werkgroep Theater Vlaanderen Nederland. Deze werkgroep maakt gezamenlijk beleid voor het Nederlandstalige amateurtheater.

Het afgelopen jaar zijn georganiseerd:

- een masterclass onder leiding van Dora van der Groen;
- een theaterworkshop in Wallonië met Norman Taylor, Josien de Graaf en Ben Beaouisse;
- een werkweekend eenakters met Benno van Leer en Koen Schyvens.

Daarnaast is ondersteuning gegeven aan de ontwikkeling van het festival het Toernooi der Lage Landen. Dit festival vierde in 2002 zijn vijftigjarig bestaan en heeft Opendoek en Theaterwerk NL benaderd om ondersteuning te geven bij de ontwikkeling van een toekomstvisie.

Tevens voert de werkgroep een discussie over de promotie van Nederlandstalige toneelschrijvers. Een conceptuitgave ter promotie van de hoeveelheid aan kwalitatieve theaterteksten wordt in 2003 ontwikkeld.

Europese samenwerking in de AITA/ IATA

De Centrale Europese Commissie (CEC) van de AITA/ IATA is in 2002 van 3 tot en met 7 juli bijeen geweest tijdens het internationale amateurtheater festival in Kazincbarcika in Hongarije. Op dit festival waren hoogwaardige voorstellingen te zien, die voornamelijk uit de Balkan landen en Litouwen afkomstig waren.

Tijdens het congres van de CEC zijn twee zaken aan de orde gesteld:

- het gebrek aan artistieke visie in het internationale beleid van de CEC en AITA/ IATA;
- de uitsluiting van vele culturen aan internationale uitwisseling.

Er is tijdens het congres van de CEC een werkgroep geformeerd die een notitie samenstelt die richting kan geven aan nieuw beleid van de CEC, wellicht als voorbeeld voor beleid van de mondiale organisatie AITA/IATA. In deze commissie hebben Duitsland, Macedonië, Nederland en Oostenrijk zitting. De commissie heeft informatie via e-mail uitgewisseld. Vervolgens is de commissie op uitnodiging van Oostenrijk van 20 tot en met 22 december in Wenen bijeen geweest om de conceptnotitie te bespreken. In het voorjaar van 2003 wordt dit verder uitgewerkt.

Het afgelopen jaar hebben meerdere Nederlandse theatergroepen deelgenomen aan internationale festivals dankzij de werkgroep internationaal, een initiatief van Theaterwerk NL en de NVA. Zowel volwassen groepen als jeugdtheatergroepen hebben acte de presence gegeven op festivals in België, Duitsland, Italië, Schotland en Zwitserland.

De voorstelling *De scheepsjongens van Bontekoe* van theatergroep Het Gezelschap uit Hoorn en Jongeren Theater Alkmaar is in november 2002 geselecteerd voor deelname aan het tweejaarlijkse wereldfestival van het amateurtheater, dat in juli 2003 wordt georganiseerd in Halifax te Canada.

In Turkije is in het najaar een amateurtheaterfestival bezocht om de uitwisseling met Turks amateurtheater op te starten. Dit festival, *Ethos Uluslararası Tiyatro*, werd gehouden in Ankara. Er zijn contacten gelegd met regisseurs en schrijvers. Een regisseur en een schrijver hebben een bezoek gebracht aan

Nederland om te spreken over Internet Dionysia en de uitwisseling van theaterteksten.

De ontwikkeling van het Kosovoproject heeft in 2002 wel aandacht gekregen, maar het gebrek aan middelen uit fondsenwerving heeft realisering van de tweede fase in 2002 onmogelijk gemaakt. Theaterwerk NL ondersteunt de initiatiefnemers Kirsten Prop en Carlo Scheldwacht bij de verdere ontwikkeling van het project.

versterking structuur

Op het gebied van de versterking van de structuur is geïnvesteerd in drie projecten en in de ontwikkeling van een publicatie over de noodzaak van ondersteuning, die in het voorjaar van 2003 wordt uitgegeven.

Deze publicatie schetst de noodzaak voor structurele ondersteuning van het amateurtheater in Nederland en de rol van de diverse overheden daarbinnen. Het is bedoeld als een handleiding voor het bepalen van beleid door overheden en kan tegelijkertijd door het werkveld gebruikt worden als een middel om de inspanningen van de diverse overheden te beoordelen.

Van de drie projecten die in dit kader voor uitvoering in 2002 stonden gepland is alleen het project in Noord-Holland gerealiseerd. De andere twee projecten in Groningen en een nader te bepalen grote stad hebben door omstandigheden geen doorgang kunnen vinden. Dit had in sterke mate te maken met te weinig beleidsmatig en financieel draagvlak ter plekke.

project NHCA

In samenwerking met het Noord-Hollands Centrum voor Amateurtheater, De Kunst, kleine theaters, Centra voor de Kunsten en jeugdtheaterinitiatieven worden in de regio's Alkmaar, Haarlem, Hoorn en Schagen ontwikkelingen gestimuleerd op het gebied van jeugdtheater en regionale coördinatie.

een klassieker op maat

In het kader van het versterken van de relatie tussen professionele kunst en amateurkunst is het project *'een klassieker op maat'* ontwikkeld. Dit project heeft tot doel door middel van de samenwerking tussen professionele toneelschrijvers en het amateurtheater een impuls te geven aan het bewerken van klassieke stukken in het amateurtheater.

De stukken *De Bachanten* van Euripides, *De Storm* van Shakespeare en *Lucifer* van Vondel worden bewerkt door professionals en vervolgens door drie amateurtheatergroepen ingestudeerd.

Internet Dionysia

Internet Dionysia is de naam van een initiatief dat is genomen om een internationaal netwerk tot stand te brengen van toneelschrijvers, vertalers en digitale bibliotheken. De bedoeling is dat via internet nieuw, vertaald en onvertaald repertoire toegankelijk wordt. In 2002 zijn er door projectleider Gitta op den Akker en Jos van Dijk subsidieaanvragen verzorgd naar de HGIS en het SICCA. De HGIS heeft aangegeven enthousiast te zijn over het plan, maar de aanvraag is op formele gronden afgewezen. In 2003 zal er opnieuw een verzoek om subsidie uitgaan. Met het Steunpunt Literair Vertalen zijn contacten gelegd om te kijken of er mogelijk een vertaal workshop kan komen voor toneelvertalers. Deze workshop vindt waarschijnlijk in 2003 plaats.

de organisatie

het bestuur

In 2002 maakten deel uit van het bestuur:

Yvonne Breuk	bestuurslid
Katrien van Dijk	bestuurslid
Kitty Penninga	bestuurslid
Dorien Versloot	secretaris
Leo Swinkels	voorzitter
Celil Toksóz	bestuurslid
Ramazan Tunç	penningmeester
Ludo Costongs	bestuurslid

Het bestuur heeft op 6 juni 2002 afscheid genomen van Kitty Penninga. Drukke werkzaamheden in haar beroepspraktijk noopten haar tot het maken van keuzes. Ludo Costongs heeft haar positie ingenomen. Hij heeft bestuurlijke ervaring in het studentenleven van de Universiteit van Maastricht en bezit een grote affiniteit met theater. Sinds 19 september maakt hij deel uit van het bestuur.

Het bestuur heeft in 2002 vijf keer vergaderd. De volgende onderwerpen zijn uitgebreid aan de orde geweest:

- personeelsbeleid
- samenwerking met andere organisaties
- financiën
- theaterwerkplaatsen
- culturele diversiteit
- jeugdtheater
- artistieke ontwikkeling
- informatie en documentatie
- pr en communicatie
- Theatervierdaagse
- Landelijk Circuit
- jaarverslag 2001
- werkplan 2003

De medewerkers

De formatie van Theaterwerk NL is in overleg met de directeur in 2002 op grond van de ervaringsgegevens van het eerste jaar gewijzigd.

Eind 2002 zijn werkzaam bij Theaterwerk NL:

vanuit kantoor in het land

Gerja Meima	30 uur jeugdtheater/ regio noord-oost
Nicole Stellingwerf	30 uur theaterwerkplaatsen/ regio noord-west
Robbert Baars	34 uur artistieke ontwikkeling/ regio zuid-west
Hasan Çakmak	30 uur culturele diversiteit

vanuit kantoor in Amsterdam

Phyllis Buyserd	36 uur bureaucoördinatie
Ingrid Docter	28 uur informatie en repertoire
Ingrid Smit	30 uur pr en communicatie
Jos van Dijk	38 uur directie

In 2002 hebben Johanna Glas, bureaucoördinator en Resi Dekker, medewerker pr en communicatie, afscheid genomen van Theaterwerk NL.

Annemiek Klever was tot september 2002 op projectbasis werkzaam als projectleider voor het Landelijk Circuit. Rozemarijn Schouwenaar heeft deze functie overgenomen.

Theaterwerk NL heeft een regeling getroffen met de NVA waardoor de repertoireadvisering op prestatiebasis in 2002 werd uitgevoerd door de dramaturg Sabine Oprins van de NVA.

projectmedewerkers Theaterwerkplaatsen

Henk Dassen	Het Huis van Puck
Gerrit Stallinga	Het Huis van Puck
Willem Wassenaar	Theaterwerkplaats Friesland Frats
Paul van der Drift	Theaterwerkplaats Utrecht
Jolanda Kamphuis	Theaterwerkplaats Utrecht

overige projectmedewerkers

Irene Scheltes, Gitta op den Akker, Annelies Vethman, Jannie Zondervan

stages

Hilde Tuyt, student aan de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, opleiding docent drama, vervulde een stage van 29 oktober 2001 tot 22 januari 2002.

website

De algemene website van Theaterwerk NL is de website www.theaterwerk.nl. Deze website bevat algemene informatie over de instelling en informatie over projecten die door Theaterwerk NL worden georganiseerd en over publicaties die door de instelling worden uitgegeven. www.theaterwerk.nl bevat twee subsites, één site voor de Theatervierdaagse en één site voor het Landelijk Circuit. Deze subsites bevatten specifieke informatie over de Theatervierdaagse en het Landelijk Circuit. www.theaterwerk.nl bevat tevens een link naar de website www.theaternv.nl.

colofon

TEKST

Jos van Dijk, Ingrid Smit

REDACTIE

Ingrid Smit

VORMGEVING

studio van den berg, Arnhem

DTP

Deirdre Roovers

REPRODUCTIE

PMS Print

DIT IS EEN UITGAVE VAN

Theaterwerk NL

Herengracht 174

1016 BR Amsterdam

t 020 344 61 20

f 020 344 61 21

mail@theaterwerk.nl

www.theaterwerk.nl

www.theaternv.nl